

విష్వేట్టుల్యాండు రెవిన్యూ బిల్లు దాని ఫలితాలు

రచన

ముక్కామల నాగభూషణం

అధ్యక్షుడు : ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘం

ప్రజా శక్తి ప్రచురణాలయం, బెజవాడ

ప్రచురణ నెం. 200

పా వ లా

ప్రకాశ క్రి ప్రెస్, బెజవాడ
పర్మిట్ నెం. కె. 18/ఏ.
5000 కాపీలు - 27-2-47

2072

‘జమీందారీ విధానం’ సామ్రాజ్యవాదులనృప్తి. సామ్రాజ్యవాదుల ఉనికికి పట్టుగొమ్మ. ప్రజలపాలన ప్రాణాంతకమైనది జమీందారీ విధానం. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి భారతదేశంలోగల ‘క్విస్టింగ్’ లీ జమీందారులు. నూటపదిది సంవత్సరాలనుండీ, సామ్రాజ్యవాదులతోపాటు మన రైతాంగాన్ని పీల్చి పిప్పిచేశారు. కోట్లకొలది యకరాలను బంజర్లుగా పాడుబెట్టారు. పాడి పంటలను లక్ష్యపెట్టకుండా, కోడిపందలే జీవితాశయంగా పెట్టుకున్నారు. “పాటిమీద గంగానమ్మకు కూటిమీదనే ద్యాన” అన్నట్టుగా, రైతాంగాన్ని పీల్చుకుతినడంమీదనే జమీందారు తమ దృష్టిని కేంద్రీకరించారు. తమ విహారాలకు, భోగాలకు ఖర్చులధిక మయ్యేకొద్దీ, అధిక తరంగా రైతులను పీడించడం మొదలుపెట్టారు. దీనితో రైతాంగపు వెన్నెముక వంగిపోయింది. రైత్వారీ రైతుకంటే కూడా జమీన్ రైతు పరిస్థితి హీనమైపోయింది. క్రమ క్రమంగా వ్యవసాయం క్షీణదశకొచ్చింది. పంటలు తగ్గిపోయినాయి. ఎడతెగని కరువుకాటకాలు, రీ బౌన్సుల రేషన్లువచ్చి పడ్డాయి.

జమీందారీ విధానం

ఈ జమీందారీ విధానంవల్ల ఒక్క జమీన్ రైతులు మాత్రమే నాశనం కాలేదు. దేశ ప్రజలందరికీ కరువుకాటకాలు దాపురించినాయి. సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, వైజ్ఞానికరంగాల్లో భారతజాతి పురోగమించడానికి, ఈ జమీందారీ విధానమొక అడ్డుగావుంది. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే, సామ్రాజ్యవాద వది వృక్షానికి ఈ జమీందారీ విధానం ఊడలవంటిది. భారత ప్రజానీకానికి సంకెళ్ళు, ఈ ఊడలను పెరిగించివేయవలసిన అవుసరం, ఈ సంకెళ్ళను తెగద్రెంచ వలసిన అగత్యం ఎంతైనా వుంది.

ఈ సత్యాన్ని గ్రహించడంవల్లనే భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ “పండించే రైతుకు, ప్రభుత్వానికి మధ్యగల దళారీలను తొలగించివేయాలి” అని తన ఎన్నికల ప్రణాళికలో చాటింది. జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయవల

సిందిగా కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమును ఆదేశించింది. ఇక మన రై తాంగంవిషయం చెప్పనే అక్కరలేదు. “ఎట్టి నష్టపరిహారం ఇవ్వకుండా జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయాలి” అంటూ ఎడతెగని ఆందోళన చేస్తున్నాం. ఇలాంటి పరిస్థితులలో మన మద్రాసు మంత్రివర్గం “ఎస్టేట్సు ల్యాండు రెవిన్యూబిల్లు” ను ప్రకటించింది. దీనితోపాటు “తగిన నష్టపరిహారమిచ్చి జమీందారీ విధానాన్ని రద్దు చేయడానికి మంత్రివర్గము ఒకబిల్లును తయారుచేయాలి” అనే తీర్మానం కౌన్సిల్లో చేయబడింది.

ఈ విధంగా మంత్రివర్గం ముందు ల్యాండు రెవిన్యూబిల్లును తేవడం. తరువాత నష్టపరిహారమిచ్చి జమీందారీలను రద్దుచేయాలనడంలో గల అంతర్యమేమిటి? ఎస్టేట్సు ల్యాండు రెవిన్యూబిల్లువల్ల రై తులకు కలిగే లాభనష్టాలేమిటి? ఈ విషయాలను తెలుసుకోవాలంటే ముందు ఎస్టేట్సు ల్యాండు రెవిన్యూబిల్లును వమగ్రంగా పరిశీలించాలి. అలా తెలుసుకున్నప్పుడే మన కర్తవ్యమేమిటో బోధపడుతుంది.

మద్రాసు ఎస్టేట్సు ల్యాండురెవిన్యూ బిల్లు—

అందలి ముఖ్యమైన ఏర్పాట్లు

ఈచట్టం జమీలు, జాగీరులు, మిట్టలు, పాశ్యములకుమాత్రం వర్తిస్తుంది. ఈనాం, అగ్రహారం, శ్రోత్రియం మున్నగువాటికి వర్తించదు.

ప్రస్తుతం అమలులోవున్న ఇతరశాసనాలలోని ఏర్పాట్లతో విమిత్తం లేకుండా, ఈబిల్లు ప్రకారం రై తు తనపట్టాక్రింద చేరివున్న భూములలో సమస్త యాజమాన్య హక్కులు కలిగివుంటాడు. ఈచట్టం ప్రకారం అతడు జమీందారుకు శిస్తుమాత్రం చెల్లిస్తుండాలి. ఈచట్టంలోవున్న ఏర్పాట్లరీత్యాగాక, ఇంకే విధంగానూ రై తులక్రిందవున్న భూములనుగాని, భూములలో ఒకభాగాన్నిగాని జమీందారు స్వాధీన పర్చుకోరాదు.

రై తుల స్వాధీనంలోగల భూములపై భూమిశిస్తు వసూలుచేసుకునే హక్కు జమీందారుకుంది.

ఏరై తు అయినా భూమిశిస్తును బకాయపెట్టేయెడల ఆబకాయశిస్తునుగాని, దానిమీద ఆయ్యేవడ్డీనిగాని జమీందారు వసూలు చేసుకోవడానికి, అరై తు భూమి గాని, అందలి పంటగాని ప్రధమచార్జీగా వుంటాయి.

పర్మనెంటు సెటిల్మెంటు జరిగిన భూమిపై, 1802 వ సం॥పు మద్రాసు పర్మనెంటు సెటిల్మెంటు రెగ్యులేషన్ ప్రకారం స్థిరపరచబడిన భూమిశిస్తు మాత్రమే యికమీదట విధించబడుతుంది.

ఏ భూముల విషయంలోనైనా ఇట్టి పర్మనెంటు సెటిల్మెంటు జరిగివుండ విచో, 1803 సం॥రం జూన్ 30 వ తేదీతో అంతమొందే ఫసలీలోని శిస్తునే ఇకమీదట వసూలుచేయాలి.

ఆ సమయంలో ధనరూపంగా గాక దాన్యరూపంగా శిస్తులు చెల్లుతూ ఉన్నట్లయితే, 1802 సం॥నాటి దాన్యపుధరల ప్రకారం లెక్కకట్టి దాన్యరూప మైన శిస్తును ధనరూపంలోకి మార్చి నిర్ణయించాలి.

ఈ చట్టంలోని షరతుల ప్రకారం కాశ్వత జిరాయితీభూములపై విధించ వలసిన భూమిశిస్తులను, స్పెషల్ సెటిల్మెంటు కమీషనర్ నిర్ణయిస్తాడు. అతడు నిర్ణయించిన శిస్తులను, చట్టంలోని షరతుల ప్రకారం తప్ప మరొకరీతిగా హెచ్చించడానికిగాని, తగ్గించడానికిగాని వీలులేదు.

తన భూములలో రై తు ఏవైనా అభివృద్ధులు (బావులు, ఫలవృక్షములు, కట్టడములు వగైరా) ఇదివరకే చేసివున్నా, ఇకమీదట చేసినా అవన్నీ రై తుకే చెందుతాయి. వాటిమూలంగా రై తు అదనపుశిస్తు చెల్లించవలసిన అవుసరంలేదు.

బంజరుభూములు

రై తుల స్వాధీనంలో వున్న రై తీభూములు, సాముదాయకభూములు, జమీందార్ల స్వంతకమతపు భూములు కాక మిగిలినవన్నీ బంజరుభూములుగా పరిగణింపబడతాయి.

ప్రభుత్వంవారు నిర్ణయించే కంట్రాక్టుకు, ఒక్కొక్క ప్రత్యేక పరిస్థితిలో నిర్ణయించే ప్రత్యేక నిబంధనలకు లోబడి, జమీందారు తన ఎస్టేటులోనున్న బంజరుభూములను ఎవరికైనా యివ్వవచ్చును. ఆలా యివ్వబడినభూములపైన

చట్టరీత్యా నిర్ణయింపబడిన శిస్తుకంటె అధికమైన శిస్తును జమీందారు విధించరాదు.

జమీందారు బంజరుభూములనిచ్చి నజరానానుపుచ్చుకోవడానికి వీలులేదు.

బంజరు భూములను అక్రమంగా ఆక్రమించుకునే వారిని, సదరు భూముల నుండి వెళ్ళగొట్టడానికి జమీందారు అధికారం కలిగివుంటాడు. అంతేగాని, బంజరు భూమిని తనస్వంతకమతం భూమిగా మార్చుకోవడానికి జమీందారుకు హక్కులేదు.

1937 పెప్టెంబరు 25 వ తేదీ అనంతరం ఒక భూస్వామి ఎవరికైనా బంజరు భూములను యిచ్చినపక్షంలో - ఆ భూములను పొందినవారుగాని, వారి వారసులుగాని "ప్రజా జేమానికి అనుగుణ్యంగానే" తనకు ఆ భూమియివ్వబడినట్లు, ఈ సందర్భములో ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకంగా నియమించే ఉద్యోగి నుంచి ఒక డిక్లరేషనును పొందినప్పుడు తప్ప - పై వ్యవహారాలు చెల్లవు.

జమీందార్ల స్వంతభూములు

కమతం, ఖాస్, శేరీ, పన్నాయి అనేపేర్లతో పిలువబడుతున్న భూములు జమీందారుయొక్క స్వంతభూములు. ఇవిగాక 1908 జులై 1 వ తేదీకి పూర్వం 12 సంవత్సరాల నుండి నిరంతరంగా జమీందారు స్వయంగాగానీ, లేక నవుకర్ల ద్వారాగానీ, స్వంతనాగళ్ళతోగాని లేక అద్దె నాగళ్ళతోగాని సాగుచేసుకుంటున్నట్లు రుజువు చేసుకొనగలిగిన ఇతరభూములు కూడా జమీందారు స్వంత భూములే.

ఆ విధంగా జమీందారు స్వయంగా సాగుచేయడం మానివేసినట్లయితే, వెంటనే ఆ భూములు జమీందారు స్వంతకమతం భూములు కాకుండా పోతాయి. రైతులకిచ్చి సాగుచేయించవలసిన "పబ్లిక్ కల్టివబుల్ ల్యాండు"గా మారుతాయి.

జమీందారుని స్వంతభూమిగా చెప్పబడ్డ భూమిని, 1908 సం॥పు మద్రాసు పబ్లిక్ ల్యాండు ఆక్టులో చెప్పబడ్డ విధంగా పబ్లిక్ కల్టివబుల్ ల్యాండుగా గాని, రైతు భూమిగాగాని జమీందారు మార్చినచో, సదరు భూమి జమీందారుని స్వంతకమతం భూమి కానేరదు.

సాముదాయక భూములు

ప్రభుత్వం క్రిందగావి, స్థానికాధికారుల క్రిందగావి వుంచబడని గ్రామ సాముదాయక భూములను గ్రామస్థుల క్రిందనే వుంచాలి. వాటిని ఆయాప్రత్యేక ప్రయోజనాల కొరకు తప్ప, మరేవిధంగానూ ఉపయోగించరాదు.

సాముదాయక భూములను ఒకరికి యివ్వడానికిగావి, ఇంకేవిధంగానైనా అమరకం చేయడానికిగావి జమీందారుకు హక్కులేదు. ఆభూములు ఏప్రయోజనాల నిమిత్తం ఏర్పడినవో ఆప్రయోజనాలకొరకు అవివుపయోగింప బడుతున్నప్పుడు అడ్డుపెట్టటానికి జమీందారుకు అధికారంలేదు.

1908 జూన్ 30 వతేదీ తరువాత జమీందారు చేసిన సాముదాయక భూముల ఆక్రమణ, అమరకం, అన్యాయక్రమం వగైరాలు చెల్లినేరవు.

1908వ సంవత్సరపు ఎప్రిల్ నెలలోనుండి ఆక్టోబరు కలెక్టరు ఏదైనా సాముదాయక భూమిని రైతీభూమిగా మార్చివున్నట్లయితే ఆమార్పుమాత్రం చెల్లుతుంది.

కావి అలా మార్పు చేయడంవల్ల సాముదాయక ప్రయోజనాలకు నష్టం వస్తున్నదని ఎవరైనా భావించినట్లయితే వారు, ఈసందర్భంలో ప్రభుత్వంవారు వియోగించే స్పెషల్ ఆఫీసరుకు, సదరు మార్పును రద్దు చేయవలసిందిగా వివేదించు కొనవచ్చును.

అలా నివేదించుకొనడం, ఈ చట్టం అమలులోనికి వచ్చిన సంవత్సర కాలంలోగా జరగాలి. స్పెషల్ ఆఫీసరు తీర్పుపైన మూడునెలలలోగా ప్రభుత్వానికి అప్పీలు చేసుకోవచ్చును. ప్రభుత్వనిర్ణయమే అఖిరి నిర్ణయం.

ఏదైనా ఒకభూమి సాముదాయకభూమి అగునో ? కాదో ? నిర్ణయించే అధికారం కలెక్టరుకుంది.

ఏ వ్యక్తియైనా అక్రమంగా సాముదాయక భూమిని దురాక్రమణ చేసే యెడల ఆ వ్యక్తిని వెళ్ళగొట్టి ఆ భూమిని, అందలి పైరునుగాని, కట్టడములనుగాని గ్రామప్రజల స్వాధీనంచేసే అధికారం కలెక్టరుకు వున్నది.

నదీగర్పాలు, నదులకట్టలు, వాగులు, వనరులు, నీటిసప్లయ కార్యాలు, మురుగుకార్యాలు, ఇతర పంటకార్యాలు, చెరువుకట్టలు, గర్పాలు, కుంటలు, సరస్సులు, పంటకళ్యాలు, గ్రామకంఠాలు, గోభూములు, వీధులు, రోడ్లు, రహదారులు, స్మశానాలు, ఆడవులు, సాముదాయక కార్యాలనిమిత్తం ఉపయోగపడుతున్న ఇతర భూములు - ఇవన్నీ సాముదాయక భూములే.

అడవులు

ఎస్టేట్లలోని అడవులు (ఈ చట్టంలోని షరతులకు లోబడి) ఆ అడవుల చుట్టుప్రక్కలగల గ్రామాలలోని గ్రామపంచాయితీలక్రింద వుంటాయి. 1802 కు పూర్వం అడవులలో ఏ పుల్ల రిరేట్లయితే వసూలు చేయబడేవో ఆ రేట్లకుమాత్రమే పంచాయితీలు జమీందార్లకు చెల్లించాలి. జమీందారుకు చెల్లించాల్సిన మొత్తం పోగా తతిమ్మా అటవీఆదాయం పంచాయితీయే ఖర్చుపెట్టుకోవచ్చును. అడవుల సంరక్షణ, అభివృద్ధిలకొరకు ప్రభుత్వం పంచాయితీల నేర్పరుస్తుంది. అనాది సిద్ధంగా వస్తున్న హక్కుల నన్నింటినీ రైతులు విరభ్యంతరంగా అనుభవించవచ్చు; వేటాడవచ్చు పశువులను మేపుకోవచ్చు. పచ్చిఆకు, కట్టె, కంప, కలప, రాళ్ళు తెచ్చుకోవచ్చు. ఖనిజములతోసహా అడవులలోని ప్రకృతिसంపదను ఉపయోగించుకోవచ్చు. అవుసరమనుకున్నవాటిని ప్రభుత్వం రిజర్వు అడవులుగా నిర్ణయించి కంట్రోలు చేయవచ్చు.

గనులు

జమీందారుగాని, రైతులుగాని తమ తమ భూములలో ఏవైనా ఖనిజములను శ్రవ్వడానికిముందు కలెక్టరు అనుమతి పొందవలసి వుంటుంది. స్వంత అవసరాలకు అయితే మాత్రం అనుమతి పొందవలసిన అవుసరం లేదు.

జలాధారములు

జలాధారములపై జమీందారుకు ప్రత్యేకమైన హక్కులేమీ లేవు. కాని వాటిని ఉపయోగకరంగా వుండేట్లు బాగుచేసే బాధ్యత జమీందారుదే. జలాధారాలను సరిగా ఉంచేందుకు చేయవలసిన మేజరు మరమ్మతులన్నీ జమీందారే చేయించాలి. పంటబోదెల మరమ్మతులు, నీటివనరుల మరమ్మతులు మున్నగు

మైనరు పనులన్నీ రైతులే చేసుకోవాలి. ఆచారవతుగా రైతులు చేస్తున్నవి కూడా రైతులే చేసుకోవాలి.

ఒక నీటిపనరును బాగుచేయించమనిగాని. అభివృద్ధిచేయమనిగాని ఏ రైతు అయినా కలెక్టరుకు పిటీషను పెట్టుకోవచ్చు. పిటీషనుపై 0-8-0 ఖర్చు అతికించాలి. ఒకవేళ పిటీషనులో తెల్పబడ్డ విషయాలు సరికాదని, విచారించిన మీదట కలెక్టరుభావిస్తే, రు 50లు కంపెన్ సేషన్ గా రైతులనుండి రాబట్టవచ్చు.

పిటీషనులోని విషయాలు సరియైనవని కలెక్టరు భావిస్తే, ఫలానా తేదీ రోపరి ఆజలాదానాన్ని బాగుచేయించాలని ఆజమీందారుకు నోటీసు యివ్వవచ్చు. అవుసరమైతే మరమ్మతు చేయించవలసిన గడువును కలెక్టరు పెంచవచ్చు. జమీందారు బాగుచేయించడనుకుంటే, కలెక్టరే బాగుచేయించి ఆఖర్లులు జమీందారునుండి రాబట్టవచ్చు.

కలెక్టరు, ఇరిగేషన్ పంచాయితీలనేర్పరచి జలాధారములను ఆపంచాయితీల క్రిందవుంచవచ్చు. లోగడనుండి ఆచారంగా అమలుజరుగుతున్న నీటిపంపక విధానాన్ని, ప్రత్యేకహక్కులను, మార్చడానికి పంచాయితీలకు హక్కులేదు.

నూతన జలాధారములను విరిగించినా, పాతవాటిని అభివృద్ధిచేసినా, ఆయకట్టు భూములపై శిస్తులు పెంచుకునేహక్కు జమీందార్లకుంది.

జి రాయితీ హక్కులు

ఇదివరకే జిరాయితీ హక్కులతో రైతులనుభవిస్తున్న భూములపైనా, జమీందారు స్వయంగా రైతులకు భుక్తపరచిన భూములపైనా, ఈనాడురైతుల స్వాధీనములోనున్న ఇతర భూములపైనా, ఆయరైతులకు శాశ్వత జిరాయితీ హక్కులు ఏర్పడుతాయి. ఈజిరాయితీ హక్కును వంశపారంపర్యా అనుభవించవచ్చును. అమ్ముకోవచ్చు. దానంగా ఈయవచ్చు. మరేవిధంగానైనా అమరకం చేయవచ్చు.

రైతుల స్వాధీనంలోగల భూములయందలి చెట్లపై హక్కు—ఆభూములు రైతు స్వాధీనంలోకి రాకముందే ఇంకొకరికి అమరకం చేయబడివుంటేతప్ప—రైతులకే వుంటుంది.

ఎవరైనా రైతు తన భూమిని విడుదలపెడితే, ఆ భూమి జమీందారు స్వంతభూమి కానేరదు. అది బంజరుభూమిగా పరిగణింపబడుతుంది.

ఒక రైతుకు - కౌలుదారుకు మధ్యగల సంబంధాలకుగాని, ఒక జమీందారుకు - ఆ జమీందారుని స్వంతకమతం భూములను సాగుచేసే కౌలుదారుకు మధ్యగల సంబంధాలకుగాని ఈ చట్టం వర్తించదు. ఆయాసంబంధాలు ఇదివరకు ఉన్న విధంగానే వుంటాయి.

సర్వే సెటిల్ మెంటులు

ఈ చట్టం ఆమలులోకి రాగానే సాధ్యమైనంత త్వరలో ప్రతి ఎస్టేటు కూడా విధిగా సర్వేచేయించాలి. ప్రభుత్వంవారు వియమించే సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు ఒక్కొక్క ఎస్టేటులో ఒక్కొక్క గ్రామంలో సర్వేచేసిన ప్రతి పొలం మీద యెంతెంతశిస్తు చెల్లింపదగునో నిర్ణయిస్తాడు. సర్వేసెటిల్ మెంటు ఖర్చులు కొంత రైతులుకూడ భరించుకోవాలి.

పెషల్ సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు సర్వేసెటిల్ మెంటులను పూర్తిచేసి, సెటిల్ మెంటు రికార్డులను ప్రకటించేవరకూ, ఈనాటిశిస్తులనే రైతులు చెల్లించుకోవాలి.

అలా వసూలుచేయబడే శిస్తులకు, సెటిల్ మెంటు రికార్డు ప్రకటించబడిన తరువాత నిర్ణయింపబడే శిస్తులకు తేడావుంటే, ఎక్కువ తక్కువలు ముదరా చూచుకోబడతాయి. రైతులు బకాయాబపెడితే జమీందారుపక్షన ప్రభుత్వ తహశీల్దార్లు వసూలు చేసిపెడతారు.

సెటిల్ మెంటు రికార్డు ప్రకటించబడిన మూడు నెలలలోగా జమీందారు ప్రతిరైతుకు వివరాలతోకూడిన పర్మనెంటు పట్టాలి వివ్వాలి.

తనకు పట్టా యివ్వబడ్డతరువాత మాసం రోజులలోగా రైతు జమీందారుకు ముచ్చిలికా వ్రాసియివ్వాలి. ముచ్చిలికాలో పట్టాలోని విషయాలేగాకుండా జమీందారు యితర షరతులుకూడ పెట్టవచ్చు.

సరియైన పట్టా ముచ్చిలికాలు లేవిపక్షంలో తమ భూములగూర్చిన దావా తగాయిదాలను కోర్టులలో తేవడానికి రైతులకు హక్కులేదు. జమీందార్లకు మాత్రమే హక్కువుంది.

పట్టా ముచ్చిలికాలన్నీ గ్రామాలలోవుండే ప్రభుత్వ అక్కౌంటెంటు ద్వారా జారీ అవుతాయి.

ఒకవికరం పరిమితకంటే తక్కువపరిమితి గలిగిన భూములకు పట్టాలు విడివిడిగా జమీందారు యివ్వనక్కరలేదు. అలాంటి భూములకు జాయింట్ పట్టాలే వుంటాయి.

శిస్తు బకాయీలు

1356వ ఫసలీనుండి సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు నిర్ణయించిన ప్రకారం 1801 నాటి శిస్తులే చెల్లించవలసివుంటుంది. 1356 ఫసలీకి పూర్వంవున్న బకాయీల వసూళ్ళ విషయంలో ఈ ఆక్టు అమలులోనికి వచ్చిననాడు బకాయీరూపంగాగావి దీత్రీరూపంగాగావి దావారూపంగాగావి వసూలుకాబడకుండా నిలచివున్న బకాయీలు, అన్నీ తాత్కాలికంగా ఆపివేయబడతాయి. రద్దుమాత్రం గావు. సెటిల్ మెంటు నిర్ణయాలు ప్రకటింపబడిన తరువాత 1801 నాటి శిస్తుల ననుసరించి ఈ బకాయీలన్నీ వసూలు చేయబడుతాయి.

ఈ ఆక్టు ప్రకారం శిస్తు బకాయీలను 1864 సం॥పు ల్యాండు రెవిన్యూ రికవరీచట్టా న్నునుసరించి తహశీలుదార్లు వసూలుచేస్తారు. బకాయీలక్రింద స్థిరచరాస్తులను జప్తుచేయవచ్చు. పండిన పంటను జప్తుచేయవచ్చు. లోగడ వలెనే దుక్కిరెద్దులు, విత్తనాలు, భార్య మెడలోని మంగళసూత్రం మినహా రైతుల యావదాస్థిని జప్తుచేయవచ్చు.

శిస్తు రెమిషన్లు

రైత్వారీ ప్రాంతాలలో ఏమేపరిస్థితులు కలిగినప్పుడు ప్రభుత్వం శిస్తు రెమిషన్లను యిస్తోందో?—ఆయా పరిస్థితులే జమీలలో కలిగినప్పుడు రైతులకు రెమిషన్లనిప్పించే అధికారం. శిస్తువసూళ్ళను ఆపుచేసే అధికారం కలెక్టర్లకుంది.

స్పెషల్ ట్రీబ్యూనల్సు

ఈ ఆక్టుప్రకారం ప్రతిజిల్లాకు ఎన్టీట్నూ ట్రీబ్యూనల్సు ఏర్పడతాయి. ఈ ఆక్టులోని ఏర్పాట్లప్రకారం విచారణలు చేయడానికి, అప్పీళ్ళు వినడానికి వీటికి

అధికారం ఉంటుంది. ప్రతిజిల్లా ట్రీబ్యూనలు, ముగ్గురితో కూడి వుంటుంది. జిల్లా కలెక్టరు, సబ్ జడ్జి హోదాకు తక్కువకాని హోదాగల వారొకరు, ప్రభుత్వంచే నియమింపబడే అసాధికార సభ్యులొకరు, వీరు ముగ్గురూ సభ్యులు. కలెక్టరు అధ్యక్షుడు. ఈ ట్రీబ్యూనల్ నిర్ణయాపై అప్పీలులేదు. హైకోర్టుతో సహా సీవిల్ కోర్టులకున్న అధికారాలు తొలగించారు.

ఇంతవరకు ఈ బిల్లులోని ముఖ్యమైన ఏర్పాట్లను గురించి చూచాం, ఇక బిల్లులోని ప్రధానమైన లోపాలను పరిశీలించుదాం.

బిల్లులోవున్న ప్రధాన లోపాలు

ప్రధానంగా ఈ బిల్లులో శిస్తులు, శిస్తుబకాయాలు, సర్వేసెటిల్ మెంటులు, పట్టాముచ్చిలికాలు, స్వంతకమతం భూములు, బంజర్లు, సాముదాయక భూములు, అడవులు, నీటివనరులను గురించి ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి. సర్వేసెటిల్ మెంటులు, అడవులు, సాముదాయక భూములు మున్నగువాటి విషయంలో రైతులకు కొన్ని సదుపాయాలు కలిగించబడ్డాయి. తక్కిన ప్రతి ఏర్పాటులోనూ కూడా జమీందారుల పెత్తనానికి, అన్యాయాలకూ అవకాశాలు కల్పింపబడ్డాయి. కొంచెం వివరంగా పరిశీలిస్తే ఈ బిల్లులోని ప్రధానమైన లోపాలను తెలుసుకోవచ్చు.

బంజర్లపై పెత్తనం జమీందార్లదే

బంజరుభూములన్నింటినీ వ్యవసాయ కూలీలకు, పేద రైతులకు యిచ్చి సాగుచేయించాలని రైతు, కూలి సంఘాలు ఎంతోకాలంనుండి ఆందోళన చేస్తున్నాయి. అలాచేస్తేనేగాని కరువు కాటకాల నరికట్టి, ఆహార సమస్యను పరిష్కరించడం సాధ్యంగాదు. ఆహార పరిస్థితి రోజు రోజుకూ విషమిస్తున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని లక్ష్యపెట్టలేదు. బంజర్లపై అధికారం జమీందార్లకే విడచిపెట్టింది. ఫలానా బంజరు భూమిని ఫలానావారికి యివ్వవలసినదిగా ప్రభుత్వం ఆజ్ఞాపించినపుడు తప్ప, సాధారణంగా జమీందారు ఇష్టంవచ్చినట్లుగానే బంజరుభూముల వ్యవహారం నడుస్తుంది.

బంజర్లను సాగుకిచ్చినపుడు నజరానాలను పుచ్చుకోకూడదని బిల్లులో

వుంది. బంజర్లపై అధికారం జమీందార్లకిచ్చి, నజరానాలు పుచ్చుకోకూడదంటే మానుకునే దెవరు? లోపాయికారీగా నజరానాలు గుంజకుండా జమీందార్లు ఊరుకుంటారా? ఈరోజున చల్లపల్లి జమీందారు య 1 కి రు 500 లనుండి-
రు 1500ల వరకూ నజరానాలు వసూలుచేసుకుంటున్నాడు. అనగా బంజరుభూమిని బజారు ధరకు అమ్ముకుంటున్నా డన్నమాట. అలాగే ఇకమీదటకూడా జరుగుతుంది. ఏ జమీందార్లైనా చేస్తున్నపనియిదే. చేయబోయే పనియిదే. ఇంతపెద్ద మొత్తాలుగా నజరానాలు యిచ్చుకోవాలంటే పేదరైతులకు సాధ్యంగాదు. కాబట్టి బంజర్లన్నీ సోమరిపోతులైన ధనిక భూస్వాముల చేతుల్లోకి పోతాయి. ధనం జమీందార్లకు, భూమి ధనికభూస్వాములకు దక్కుతాయి. కష్టపడి పండించే పేదరైతాంగానికి కౌలుభూమేగతి. అందుచేత నిలువుదోపిడీలు, కరువుకాటకాలు యధాతథంగానే వుంటాయి.

1937 పెప్టెంబరు 25 వతేదీ తరువాత జమీందార్లు ఎవరికైనా బంజర్ల నిస్తే, ఆ ఏర్పాట్లు చేల్లవని బిల్లులో చెప్పబడింది. కాని వెంటనే దానికితూట్లు పొడిచారు.

1947 జనవరి 21 లోపల అమరకం చేయబడ్డ బంజర్లు, ప్రజోపయోగం కొరకు యివ్వబడ్డవేనని ప్రభుత్వంచే వియమింపబడే స్పెషల్ ఆఫీసరు నమ్మితే ఆ అమరకాలన్నీ చెల్లుతాయన్నారు. ఇంకొకచోట “జమీందారుయొక్క భాగ స్వాముల పేరనున్న భూములను, ఆభాగస్వాములు ఇంకెవరికైనా అమరకం ఇస్తే, ఆ అమరకాన్ని పొందిన వ్యక్తి రైతుగా పరిగణింప బడతాడు” అని చెప్పబడ్డది. అంటే ఆ అమరకాలు చెల్లుబడి అవుతాయన్నమాట.

న్యాయంగా రైతులకు దక్కిన బంజర్లను కాపాడేవలసిందే. కాని పై రెండు క్లాజులవల్లా—జమీందారు తన ఆశ్రితులపేర, బంధువులపేర, బినామీలు సృష్టించి వుంచుకున్న బంజర్లన్నీ చెలామణి అవుతాయి.

బంజర్లను సాగుకిచ్చే అధికారం జమీందారుది. దానికి పట్టా వగైరాలు యివ్వడం ఆతని చేతిలోని పని. కాగా, తేదీలు, గడువులు నిర్ణయించినంత మాత్రాన జమీందారుకు కలిగే నష్టమేమీ వుండదు. వెనుకటి తారీఖులువేసి, ఈరోజున పట్టాలు సృష్టించుతారు. లేదా స్వంతకమతం భూములుగాచూపుతారు.

అదెబ్బతో ఏ ఎస్టేటులోనైనా, ఒక్కయకరం బంజరుకూడా మిగులదు. అంతా బినామీలద్వారా దాగివుంటుంది. ఆ బంజర్లనన్నింటినీ క్రమంగా జమీందారు స్వంత భూములవలె అమ్ముకుంటాడు. అంతవరకూ బంజర్లన్నీ బీడుపడి వుంటాయి. ఇదీ మన మంత్రులు బంజర్ల విషయంలో చేసిన ఏర్పాట్లబంధారం.

రైతులకివ్వబడ్డ జిరాయితీ హక్కులు

ఇప్పటికే రైతులు జిరాయితీహక్కులు కలిగివున్న భూములపైనా, పట్టాద్వారాగాని, క్రయంవల్లగాని జమీందారునుండి హక్కులు సంపాదించిన భూములపైనా ఈనాడు రైతుల స్వాధీనంలో గల భూములపైనా రైతులకు శాశ్వత జిరాయితీహక్కులుంటాయట. దానాదమన వివిమయవిక్రయా ద్వర్వారా తలతో అనుభవించవచ్చునట. బాగానేవుంది. అయితే ఆచరణలో కొచ్చేదిప్పటికి ఏమవుతుందన్నదే ప్రశ్న. జమీందారు స్వయంగా రైతుల స్వాధీనంచేసిన భూములపైనా, ఇదివరకే జిరాయితీహక్కులతో రైతులనుభవిస్తున్న భూములపైనా రైతులకు యిప్పటికే శాశ్వత జిరాయితీహక్కులున్నాయి. ఈబిల్లులో క్రొత్తగా కల్పింపబడ్డదేమీ లేదు. ఇకపోతే “ఈనాడు రైతుల స్వాధీనంలోగల భూములపైనకూడా రైతులకు శాశ్వత జిరాయితీహక్కులుంటాయి” అని వుంది. ఇది క్రొత్తయేర్పాటు. రైతులకెంతో లాభదాయకమైన ఏర్పాటు. కాని “స్వంతకమతం భూములుగా జమీందార్లు చూపే వేలాదియకరాలు వారి స్వంత కమతం భూములే” నని వప్పుకోవడంతో ఈ ఏర్పాటు విరుపయోగమయి పోయింది.

ఈనాడు అనేక ఎస్టేట్లలో రైతులకు—జమీందార్లకు మధ్య పోరాటాలు జరుగుతున్నాయి. గజుల్లంక, పోతునూరు వగయిరా గ్రామాల్లో చిరకాలం నుండి అనుభవిస్తున్న భూములనుండి రైతులను వెళ్ళగొట్టాలని జమీందార్లు విశ్వప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. 1908 ఎస్టేట్సు ల్యాండు ఆక్టు ప్రకారం చూచినా ఆ భూములు రైతులకే చెందాలి. కాని జమీందార్లు అవి స్వంతకమతం భూములంటున్నారు. దొంగరికార్డులు చూపుతున్నారు. తరతరాలుగా రైతుల స్వాధీనంలో ఆ భూములున్నప్పటికీ జమీందార్లు పట్టాలనివ్వలేదు. కొన్నిచోట్ల శిస్తు

రళీదు లిచ్చారు. కొన్నిచోట్ల అవికూడా యివ్వలేదు. స్వంతకమతం భూములుగా విశ్వామిత్ర సృష్టిమాత్రం చేసుకూర్చున్నారు. అలా సృష్టించిన రికార్డుతో 1908 ఎస్టేట్సు ల్యాండు ఆక్టువ్వారా రైతులకుకలిగే హక్కులను ఎగురగొట్టారు. ఆ రికార్డుతోనే ఈ బిల్లులోని హక్కులనుకూడా ఎగురగొట్టగలుగుతారు. న్యాయంగా హక్కు రైతుదేయైనా వప్పుకోరు. లీగల్ హక్కు తమదంటారు. రైతులను వెళ్ళగొట్టేందుకు రోడీల నుపయోగిస్తారు. దౌర్జన్యాలు చేస్తారు. రైతులు ప్రతిఘటిస్తే “అన్యాయంగా తమ భూములను ఆక్రమిస్తున్నారనీ. హింసాకాండ సాగిస్తున్నారనీ” గోంపెడతారు. వెంటనే జమీందారుకు పోలీసుమద్దతు వస్తుంది. రైతులకు 144, 107 సెక్షన్లు వస్తాయి. అపై న అరెస్టులు, లాఠీచార్జీలు. ఇలాంటి కర్మకాండకంతకూ కావలసిన సదుపాయాలు ఈ బిల్లుద్వారా జమీందార్ల కివ్వబడ్డాయి. ఇదీ మనమంత్రులు చేసిన ఘనకార్యం. అన్నం బెట్టమంటే సున్నం బెట్టారు. తినకపోతే చట్టవ్యతిరేకం, శాంతిరక్షణ ఆర్డినెన్సుంది !! ఖబడ్డార్ !!!

జమీందార్లుచూపే స్వంతకమతం భూములు వారికే

పదిలంగా వుంటాయి

శేరీ, కమతం, ఖాస్, పన్నాయి అవి పిలువబడే భూములున్నూ, 1908 కి పూర్వం 12 సంవత్సరాల నుండి స్వయంగా సాగుచేసుకుంటున్న ఇతర భూములున్నూ జమీందారు స్వంత భూములుగా పరిగణింపబడుతాయి: స్వయంగా సాగుచేయడం యెప్పుడు మావివేసినా అప్పటినుంచీ అవి స్వంతభూములుగా పరిగణింప బడవు అని బిల్లులో వుంది. కాని జమీందార్లు స్వయంగాగానీ, నౌకర్ల ద్వారాగాని, కొలుకీచ్చిగాని సాగుచేయిస్తుంటే, అవి స్వంతభూములే అవుతాయని అంటూ తరువాత క్లాజులలో చెప్పబడింది. పైగా జమీందార్ల భూములలోని కొండార్లకీ చట్టం వర్తించదు. దీనినిబట్టి జమీందార్లు ఈనాడు స్వంత కమతంగా చూపుతున్న వేలాది ఎకరాలు వారికే వుంటాయి.

అసలు 1802 నాటికి జమీందార్లకున్న స్వంతభూములు చాలా తక్కువ. 1908 నాటికి సారవంతమైన భూములనుండి రైతులను వెళ్ళగొట్టి, వాటిని

స్వంతకమతాలుగా మార్చుకున్నారు. 1860 లో ఉప్పెనవల్ల ఊళ్ళకుఊళ్ళు సర్వ నాశనమైనప్పుడు చల్లపల్లి జమీందారు బందరు మొదలు వాడపాలెం వరకు వున్న భూములనన్నింటినీ కాజేశాడు. అవన్నీ ఇప్పుడు స్వంతకమతం భూము లంటున్నాడు. కృష్ణానదీ ప్రవాహంవల్ల లంకభూములు కొట్టుకుపోయి, తిరిగి మళ్ళీ పేరుకున్నప్పుడు, ఆ భూములన్నీ తనవేనని జమీందారు స్వాహాజేశాడు. కేసరపల్లి గ్రామంలో విపరీతంగా శిస్తులుపెంచి, ఆ శిస్తులను చెల్లించలేమని రైతులు ఎదురుతిరిగితే, ఆ గ్రామంలో గల భూములన్నింటినీ మీర్జాపురం జమీందారు లాక్కున్నాడు. ఈ విధంగానే ప్రతిజమీందారు స్వంతకమతాలను పెంచుకున్నాడు. ఇక ఈనాడు అనేక బంజర్లను స్వంతకమతాలుగా మార్చు కోవడానికి తగిన కాగితాలు సృష్టించుకు కూర్చున్నారు. ఈ విధంగా చల్లపల్లి జమీందారుకు 17435 యకరాల స్వంతకమతం వుంది. మీర్జాపురానికి 8 వేల వరకూ వుంది. ఇలాగే జమీందార్లందరికీ వుంది.

ఈ భూములను జమీందార్లెన్నడూ సాగుచేసినపాపాన పోలేదు. రైతు లతో సాగుచేయిస్తూ పండినదంతా దోచుకుంటున్నారు. లేదా బంజర్లుగా పాడుపెడుతున్నారు.

ఈభూములు ఒకప్పుడు రైతీభూములు. లేదా బంజర్లు. అనగా పబ్లిక్ కల్టివబుల్ ల్యాండ్స్. అంతేగాని జమీందార్ల ప్రయివేటు ల్యాండ్స్ గావు. ఇప్పుడు ఈభూములను రైతులు, కూలీలు సాగుచేస్తున్నారు. న్యాయంగా సాగుజేస్తున్నవారికి ఈభూములపైన శాశ్వత జిరాయితీ హక్కులు కలుగ జేయాలి. కాని మనమంత్రివర్గం కష్టించి పండిస్తున్న వారినోట మన్నుకొట్టి, జమీందార్ల బొర్రలు నింపింది. ఇక ఈభూములు శాశ్వతంగా (జమీందారీ విధా నాన్ని రద్దుచేసినా) జమీందార్లకే వుంటాయి. ధనిక భూస్వాములుగా పెత్తనం చేలాయిస్తూ, రైతాంగాన్ని దోచుకుంటూ, ఈజమీందార్లంతా ఇప్పటి మాదిరి గానే వుంటారు. ఈభూములన్నీ జమీందార్లకు వదలి, బంజర్లపై పెత్తనం వారికేయిచ్చి, వారిశిస్తుకు నష్టపరిహారంయిచ్చి, ఇక జమీందారీ విధానాన్ని రద్దు చేయడమంటే ఏమిటో భగవంతునికే దెలియాలి. లేదా మంత్రులకు దెలి యాలి. కాకుంటే మనకేం తెలుస్తుంది ఏపుట్టలో ఏపామువుందో ?

జలాధారాలపై పెత్తనం జమీందార్లకే వుంటుంది

ప్రకాశం కమిటీ రిపోర్టును పరిశీలించితే ఈనాడు జలాధారాలు ఎలా వున్నదీ తెలుస్తుంది. ప్రత్యక్షంగా చూడాలంటే కొన్ని జలాధారాల నామ రూపాలే కనిపించవు. శిస్తులు పెంచుకుంటూ పోవడంతప్ప, జలాధారాల మరమ్మతుకు జమీందార్లు ఖర్చుపెట్టేది శూన్యం. పండినా పండకపోయినా శిస్తులుమాత్రం తప్పవు. వర్షాలు సజావుగా కురిసి ఏచెరువులోకైనా కాసిని నీళ్ళొస్తే ముందు జమీందారుగారి భూమికి వెళ్ళాలి ప్రతిచెరువుకు క్రిందవొకటి, పైనవొకటి రెండు తూములుంటాయి. పైతూము పారినంత వరకు రైతులు పొలాలకు నీళ్ళు పెట్టుకోవచ్చు. క్రిందితూము పారేటప్పుడు జమీందారు పొలం మాత్రమే తడవాలి. ఇక తమ మాట వినని రైతుల పశువులను చెరువులోనీళ్ళు త్రాగనివ్వరు. కట్టలెక్కనివ్వరు. ఎక్కితే బందెలదొడ్లో పెట్టడం, లేదాకామే బందె వసూలుచేయడం. పంటలు నాశనమైనాసరే, ప్రజలకు మంచినీళ్ళు లేక పోయినాసరే జమీందారు లక్ష్యపెట్టడు. చెరువులోని నీళ్ళు వెళ్ళగొట్టి, చెరువు పడకలను వర్షీనియా పొగాకుకు కొలుకిస్తాడు. ఇలాంటిబాధలెంతోన్నవున్నాయి.

ఈ బాధలన్నీ పోవాలంటే జమీందారీ జలాధారాల నన్నింటినీ ప్రభుత్వ యాజమాన్యంక్రిందకు తీసుకోవాలని రైతాంగం ఆందోళనచేస్తోంది. అలా చేయడం ప్రభుత్వానికికూడా తేలికైన పనే. ప్రభుత్వ జలాధారాలను చూడటానికి పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటు వుండనేవుంది. ఆ డిపార్టుమెంటు క్రిందనే జమీందారీ జలాధారాలను పెట్టవచ్చు. కాని ప్రభుత్వం అలాంటిదేమీ చెయ్యలేదు, పాతచట్టాలనే తిరిగి ఏకరువు పెట్టింది.

జలాధారాలను జమీందారు మరమ్మతు చేయకపోతే రైతులు కలెక్టరుకు పిటీషను పెట్టుకోవచ్చునట! మరమ్మతులు అవుసరమని కలెక్టరు నమ్మితే జమీందారుకు నోటీసు ఇస్తానట. జమీందారు బాగుచేయించకపోతే కలెక్టరే బాగుచేయించి ఆ ఖర్చులను జమీందారునుండి రాబట్టవచ్చునట. బాగానేవుంది. కాని ఈ రూల్స్ కొత్తవేమీకావు. ఇవన్నీ 1943 సం॥రపు జలాధారాల మరమ్మతుల చట్టంలో వున్నవే. ఆ చట్టం ప్రకారం ఏ ఒక్క జలాధారమైనా మర

మృతు చేయబడిందా : సామ్రాజ్యవాదుల బంటులైన కలెక్టర్లు జమీందారులను
వత్తిడి చేస్తారా : అసంభవం. అందుచేత 1948 సం॥రపు చట్టానికి పట్టివ
గతే దీనికి పడుతుంది.

పైగా జలాధారాలను మరమ్మతు చేయించమని రైతులు కలెక్టరుకు పిటి
షను పెట్టుకుంటే - మరమ్మతు అవుసరం లేదని కలెక్టరు భావిస్తే - రైతుకు
రు 50 లు జరిమానా వేస్తారు. ఎంత గొప్పన్యాయం ? ధర్మం నాలుగుపాదాలా
నడిచింది? ఇంతకంటే పిటిషన్ పెట్టుకున్నందుకే జరిమానా వేస్తామని చెప్ప
లేదు. ఇంకా నయం.

అన్నిటికంటే గొప్పవిషయమేమంటే - పంటకాలువల మరమ్మతులు,
జలాధారములకొచ్చే నీటివనరుల మరమ్మతులు. ఇంకా ఆచారవతుగా రైతులు
చేస్తున్న ఇతర మరమ్మతులు. అన్నీ రైతులే చేసుకోవాలి. ఆచారవతుగా
అంటే అర్థం ఏమిటి ? జమీందార్లు నిర్లక్ష్యం చేస్తోంటే. అవుసరం కొద్దీ
రైతులు చేసుకుంటున్న మరమ్మతులన్నీ - అనేగా అర్థం ? ఇక జమీందారు
చేయవలసిన మరమ్మతు లేమిటంటే ? కట్టలను బలపర్చడం, చెరువులు శ్రవ్యం
చడం, తూములు బాగుచేయించడం మాత్రం.

జలాధారములు సరియైన పరిస్థితిలో లేనప్పుడు జమీందార్లు కట్టలను
బలపరచడం వగైరాపనులు చేయిస్తే అవి మరమ్మతులవుతాయి. వాటి
ఖర్చులను జమీందార్లే భరించుకుంటారు. కాని జలాధారములు సరియైన పరిస్థి
తులలోనున్నవనుకున్నప్పుడు జమీందారు చెరువును శ్రవ్యించడం, కట్టలు
బలపర్చడం వగైరాపనులు చేయిస్తే - ఆ పనులు మరమ్మతుల క్రిందికిరావు.
జలాధారముల అభివృద్ధి క్రిందికివస్తాయి. అప్పుడు ఆయకట్టు భూములపై
జమీందారు ఖర్చులకు తగినవిధంగా శిస్తులు పెంచుకోవచ్చు. ఈ అవకాశాన్ని
జమీందార్లు బాగా ఉపయోగించుకుంటారు. నామరూపారేతక మరీ అధ్యాన్న
మైనస్థితిలో వున్న జలాధారముల మరమ్మతులను విడిచిపెట్టి, కాస్త నామరూ
పాలున్న జలాధారముల మరమ్మతులు చేసినపుడల్లా, జలాధారములను అభివృద్ధి
చేశామని వాదిస్తారు. ఆయకట్టుపై శిస్తులను పెంచుకుంటారు. ఇలాంటి అవకా

కాలను జమీందార్లకు కలుగజేయడం దేనికి ? ఇంతకంటే ఖర్చులన్నీ రైతులవి. పెత్తనమంతా జమీందార్లదేనని సూటిగా చెబితే బాగుండేదేమో ?

ఇక ఏ జలాధారానికైనా కలెక్టరు ఇష్టమైతే ఇరిగేషన్ పంచాయతీల నేర్పరచవచ్చునట. కాని ఈ పంచాయతీలు, ఈనాడు జరుగుతున్న నీటి పారుదల ఏర్పాట్లను, అచారవతుగా వస్తున్న ప్రత్యేకహక్కులను మార్చరాదట. అనగా పంచాయతీలు ఏర్పడినా జమీందార్ల భూములు ముందు తడువవలసిందే నన్నమాట. మావీకభావి (పైతూము) నీళ్ళు రైతులకు, ముసలాయం (క్రిందితూము) నీళ్ళు జమీందార్లకు పాంచలసిందే నన్నమాట. ఇక పంచాయతీలెందుకు ? తూము లెత్తడానికి, దించడానికినా ?

జలాధారాల విషయంలో మన మంత్రులుచేసిన ఏర్పాట్లు ఈ విధంగా వున్నాయి. పెత్తనమా ? జమీందార్లది. మరమ్మతుల ఖర్చులా ? రైతులవి. నీటిపంపకమా ? ఇప్పుడున్నట్లే వుంటుంది. ఇక రైతులకొచ్చింది ఏమిటయ్యా అంటే ? జమీందార్లు మరమ్మతులుచేస్తే, రైతులు శాశ్వతంగా పెచ్చుశిస్తులు చెల్లించడం. మరమ్మతులకోసం మరీమరీ గోలపెడితే, జరిమానాలు వేయించుకోవడం. భరేపని చేశారు మన మంత్రులు ! కృంగిపోతున్న రైతుపై దుంగ దింపి దూలమెత్తారు.

శిస్తు బకాయీలు రద్దుకావు

ఈ బిల్లులోవున్న ఏర్పాట్లప్రకారం ఇప్పటివరకు వున్న శిస్తుబకాయీల వసూళ్ళు, దావాలు, దీక్షీలు అన్నీ నిలిచిపోతాయి. కాని స్పెషల్ సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు శిస్తు నిర్ణయాలను ప్రకటించగానే, ఆ నిర్ణయాన్ననుసరించి బకాయీలన్నీ వసూలుచేయబడుతాయి. జమీందారు వసూలుచేసుకోలేకపోతే తహశీల్ దార్లు వసూలుచేసిపెడతారు.

పంటలు పండక కొంతమంది, పండిన పంట తిండికైనా చాలక కొంతమంది, బకాయీలుపడ్డారు. విపరీతంగా పెంచివేయబడ్డశిస్తులు, అక్రమపన్నులు చెల్లించలేక మరికొంతమంది బకాయీలు పడ్డారు. ఇలాంటి బకాయీల నన్నింటినీ రద్దుచేయడం ప్రజాప్రభుత్వ ధర్మం. కాని బకాయీలు వసూలు అయి తీరా

లంబోంది ప్రభుత్వం. ఏయేటి కాయేడు శిస్తులనే చెల్లించలేక బకాయిపడ్డ రైతులు. 10 లేక 12 సంవత్సరాలనుండి వున్న బకాయిలను ఎక్కడ తెచ్చి చెల్లించగలుగుతారు? మందసా.. తలతంపర మున్నగు ఎస్టేట్లలో దళాల్దార్ తరబడి పేరుకుపోయిన బకాయిలున్నాయి. అవన్నీ వసూలుచేయడమంటే ఆ రైతుల కొంపా గోడి. భూమి పుట్ర వేలం వేయవలసినదేగా? అప్పుడు జరిగేదేమిటి? నిరుపేదల భూములు జమీందార్లపాలు — కన్నీటి కాల్యలు కర్షకుల పాలు. —

ముచ్చిలికా నిబంధనలు రైతులకనర్థం

గవర్నమెంటు ప్రాంతాలలో సర్వే సెటిల్ మెంటులు జరిగినప్పుడు. రైతులకు ప్రభుత్వమొక నోటీసు నిస్తుంది. దానిలో ఆ రైతు పట్టాక్రిందనున్న భూముల విస్తీర్ణం, దానిమీద చెల్లవలసిన శిస్తులు తెలుపబడతాయి. వాటికి రైతు సమ్మతిస్తే సరే. లేకపోతే తన ఆక్షేపణలను అధికార్లకు తెలియపర్చుకోవచ్చు. అవుసరమైతే మార్పులు చేయబడతాయి. అంతటినుండి ఆ రైతుభూముల పరిమితిని, శిస్తుల వివరాలను ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా తయారుచేసి వుంచుతుంది. భూమి చేతులుమారితే, వెంటనే ప్రభుత్వం లెక్కలలో, రిజిష్టర్లలో మార్పులు చేస్తుంది. రైతుకు ఏ బాదరబందీ వుండదు. సెటిల్ మెంటు ఖర్చులకు రైతులు చెల్లించవలసినదేమీ వుండదు. ఈ విధానాన్నే జమీన్ రైతుల కెందుకు మంత్రి వర్గం అమలు జరుపలేదో దురూహ్యంగా వుంది.

సర్వే సెటిల్ మెంటుల ఖర్చులలో కొంతభాగం రైతులు చెల్లించాలని ఈ బిల్లులో చెప్పబడ్డది. కొంతభాగమంటే ఎంత? అసలు ఖర్చులు చెల్లించడము దేనికి? సర్వే సెటిల్ మెంటులు చేయవలసిన బాధ్యత జమీందారుది. కాగా రైతులపైన ఖర్చులు వేయడం ఘోరం.

ఇక పట్టాల విషయం: ఎకరం భూమికి పైగావున్న విస్తీర్ణాలకే పట్టాలు విడదీస్తారట. అంతకులోపుగావున్నవాటికి జమీందార్లుప్రత్యేక పట్టాలివ్వనవుననిం లేదట. రైత్వారీ ప్రాంతాలలో ప్రతికుంటకు, సెంటుకు ప్రభుత్వం పట్టాలు విడదీస్తుంది. అలాంటప్పుడు జమీన్ దారీ ప్రాంతాలలో ఈ ఏర్పాట్లెందుకవసర

మయ్యాయి : పట్టాలు విడదీసినందువల్ల జమీందార్లకు కలిగే కష్టనష్టాలేమిటి : జాయింటు పట్టాలవల్ల రైతులెన్ని కష్టనష్టములకు గురియవుతున్నారో మన మంత్రులకు తెలియదూ ? భూమి ఒకరిదీ, పట్టా ఇంకొకరిదీ. చికాయ పెట్టేదొకరు, కంప్లయింటుచేసే దొకరిమీదా, నోటీసిచ్చేది మరొకరికీ, దీక్షి ఇంకొకరిమీదా, జప్తు మరొకరిపైనా, వసూలు వేరొకరినుండీ, ఇదీ ఈ నాడు జమీన్ రైతులనుబలివిస్తున్న బాధ. పూర్తిగా శిస్తుచెల్లించినా, జప్తుతప్పడంలేదు. ఈ బాధలే ఇకముందు కూడా వుంటాయి.

అన్నిటికంటే ప్రధానమైన రోపం ముచ్చిలికాల విషయంలో వుంది. జమీందార్లు పట్టాలిచ్చిన నెల రోజులలోగ రైతులు ముచ్చిలికాలు వ్రాసియివ్వాలట. అలా వ్రాసి యివ్వకపోతే రైతులు తీవ్రనష్టాలకు గురికావలసిందే. ఎందువల్లనంటే ? సరియైన పట్టా, ముచ్చిలికాలులేవి రైతు, భూమి విషయమై దావా తగాదాలు లేవడానికి వీలులేదు" అని బిల్లులో వేరొకచోట చెప్పబడింది.

ఈనాడు నూటికి 95 గురు జమీన్ రైతులు విద్య, విజ్ఞానం లేనివారు. అలాంటి అమాయకులు ఉచ్చితంగా మాసంరోజులలో ముచ్చిలికాలు వ్రాసి యివ్వడం కష్టమైనపని. అలావ్రాసి యివ్వలేకపోతే దారుణమైన ఫలితాలనుబలి వింఛాలనడం దేనికి ? అసలు ముచ్చిలికాలెందు కేర్పడ్డాయి ? పట్టాలలోని షరతులు రైతులప్పుకున్నట్లు యజువు కొరకేగా ? అలాంటప్పుడు "ముచ్చిలికా వ్రాసి యివ్వకపోతే, పట్టాలలోని షరతుల కంగీకరించినట్లే" నని చెబితేచాలదూ ? రైత్వారీ ప్రాంతాలలోవున్న పద్దతి ఇదేగా ? అలాంటప్పుడు జమీన్ రైతుల కంఠాలకు ఉరిత్రాళ్ళు పేనడం దేనికి ?

ఈబిల్లు జమీందార్ల ఆదాయాన్ని తగ్గించదు

ప్రధానంగా ఈ బిల్లు శిస్తుల తగ్గింపుకొరకు ఉద్దేశింపడిందని మంత్రీవర్గం ప్రచారం. దీనివల్ల జమీందార్ల ఆదాయం అయినాతగ్గేసూచనలులేవు. 1802 నాటి శిస్తులను ఖాయం చేస్తామని చెప్పడంవల్ల రైతులు బాగా లాభపడతారనుకోవడం భ్రమ. 1802 నాటి ఆదాయం మాత్రమే జమీందార్ల కొస్తుందనుకోవడం అంత కన్నా భ్రమ. ఎందువల్లనంటే ? 1802 లో మునగాల జమీందారుకు చెల్ల

వలసిన శిస్తు రు 6012 య. అందులో రు 4008 య పేష్కన్ చెల్లించాలి. ఇక జమీందారుకు మిగలవలసినది రు 2004 య. ఈ బిల్లు చట్టమైన పిమ్మట జమీందారుకు ఈ ఆదాయమే వస్తుందా ? ఎంత మాత్రమూకాదు. 1802 తరువాత జమీందారు వేలకొలది యెకరాల బంజర్లను అమ్ముకున్నాడు. వాటన్నింటిపైనా శిస్తులువసూలుచేసుకుంటున్నాడు. సారవంతమైన భూములన్నింటినీ స్వంత కమతాలుగా మార్చుకున్నాడు. అనేక భూములకు బంధువులపేర పట్టాలు సృష్టించాడు. వాటన్నిటిపైనా కొలుమక్తాలు, శిస్తులు, నజరానాలు గుంజాకుంటున్నాడు ఆ విధంగా ఈనాడు రు 1,50,000 య ఆదాయం లాగుతున్నాడు. ఈ అక్రమ ఆదాయమార్గాల నన్నింటినీ బిల్లు అంగీకరిస్తోంది. అందుచేత ఒక్కొక్క యెకరానికి చెల్లించవలసిన శిస్తు కొంత తగ్గినా, మొత్తంమీద జమీందార్ల ఆదాయం ఎక్కువగా ఉగ్గదు. ఏ ఎస్టేటు విషయం చూచినా సరే ఇలాగే వుంటుంది. 'కుమ్మర్' ఆవలో ఇత్తడిముంతలు దొరుకవుగా ?

ఆసరాపద్ధతుఃన్నచోట్ల శిస్తులు పెరుగుతాయి

1802 నాటికి నగదురూపంలో శిస్తులు చెల్లిన భూములకుమాత్రమే కొంతవరకు శిస్తులు తగ్గుతాయని చెప్పగలం. కావి ఆరోజున చాల భూముల మీద “పాలు అంబారీపద్ధతి” “ఆసరా పద్ధతి” అమలులోవున్నాయి. ఆ పద్ధతుల ప్రకారం జమీందారుకు చెందవలసిన దాన్యపుభాగానికి, అనాటి ధర్మ ప్రకారము లెక్కగట్టి నగదురూపంలో శిస్తులు చెల్లించినప్పటికీ, ఈనాటి శిస్తులు తగ్గవు. పైపెచ్చు అనేకచోట్ల శిస్తులు పెరుగుతాయి. “1802 నాటి పన్నులు వుండాలనే సిద్ధాంతంవల్ల డిండిగల్ ప్రాంతంలోని కొన్ని ఎస్టేట్లలో పన్నులు యిప్పటికంటే హెచ్చుతాయి. కాబట్టి ఈ పద్ధతిని వదలివేసి రైత్వారీప్రాంతాలకు, జమీందారీ ప్రాంతాలకు ఒకేవిధమైన శిస్తువిధానాన్ని అనుసరించాలి” అని తమిళనాడు కాంగ్రెసునాయకులు శ్రీ వైద్యనాథ అయ్యరుగారు ప్రకటించారు. చాలమంది కాంగ్రెసువాదులు ఈ విధానాన్నే సూచిస్తున్నారు. 1802 నాటి శిస్తు విధ్యవిధానాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నారు. అయినప్పటికీ మంత్రివర్గం 1802 నాటి శిస్తులనే తెచ్చిపెట్టేటట్లే కనబడుతోంది.

1802 నాటి శిస్తులను ఖాయపరచడంవల్ల ఈనాటి శిస్తులకంటే పెరిగినవో, ఆ పెచ్చుశిస్తులనే చెల్లించాలట. వాటిని తగ్గించుటకు వీలులేదట. “1802 నాటి శిస్తు నిర్ణయాలను తగ్గించడానికిగాని. హెచ్చించడానికిగాని వీలు లేదు” అని ఖచ్చితంగా బిల్లులో ఉంది. బిల్లుయొక్క ఆశయమా ? జమిందార్ల యొక్క దోపిడీని తగ్గించడం. అందులోని క్లాజుల ఏర్పాట్లా ? జమిందార్ల దోపిడీకి రక్షణ కలిగించడం.

దొంగరికార్డుల బలంతో జమిందార్లు లాభపడతారు

ఆసరాపద్ధతులు లేనిచోట్లనే నా శిస్తులు తగ్గిపోకుండా, జమిందార్లు అనేక కుటిలప్రయత్నాలు చేస్తారు. 1802 నాటి శిస్తులకు సంబంధించిన పత్రాలు రైతులవద్ద దొరుకవు. జమిందార్ల వద్ద మాత్రమే వుంటాయి. లేకపోయినా వారు “మయస్పష్టి” చేయగలరు. తమ కనుకూలంగా వుండేటట్లు రికార్డును మార్చగలరు. మిన్నును మన్నును ఏకం చేయగలరు. గుర్రాన్ని గాడిదగానూ గాడిదను గుర్రంగానూ మార్చి, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసర్లతో “ఓను” అని పించగలరు.

ఇకపోతే కొంతరికార్డు ప్రభుత్వంవద్ద వుంటుంది. ప్రభుత్వంవద్ద వున్న రికార్డుమీదా, జమిందార్లుచూపే రికార్డుమీదా ఆధారపడి సెటిల్ మెంటు ఆఫీసర్లు శిస్తునిర్ణయాలు చేస్తారు. ఇక ఆ నిర్ణయాలు యెలావుంటాయో ఊహించుకోవచ్చు. ఈ విషయంలో రైతులకు నూటఏబది సంవత్సరాల అనుభవం వుంది.

అంతులేని గందరగోళం ఏర్పడి రైతులు నష్టపడతారు

1802 నాటి శిస్తునిర్ణయాలు చేయడమంటే, సామాన్యమైన విషయం కాదు. ఏవి 1802 నాటిశిస్తులు ? అవి యేమే భూములకు వర్తిస్తాయి ? శిస్తులు ధనరూపమా ? లేక దాన్యరూపమా ? దాన్యరూపమైతే, పండిన పంటలోఎన్నో వంతు ? ఆనాటి దాన్యపు వెలలెంత ? 1802 తరువాత సాగులోనికి వచ్చిన భూములపై ఏశిస్తులు విధించాలి ? ఇలాంటి విషయాలన్నీ తేలాగి. ఇవన్నీ తేలాలంటే, అనవసరంగా ఎంతో కాలయాపన జరుగుతుంది. జమిందార్లు సృష్టించే దొంగపత్రాలవల్ల ఎంతో గందరగోళం ఏర్పడుతుంది. ఈ అవకాశాల

నన్నింటినీ జమీందార్లు ఉపయోగించు కుంటారు. సమస్యను తొందరగా తేల వివ్వరు. దీర్ఘకాలం పొడిగిస్తారు. అంతవరకు జమీందారీ విధానం చెక్కు చెదరదు. బంజర్ల నమ్ముకుంటానే వుంటారు. స్వంతకమతాలను పదిలపరచు కుంటారు. శిస్తులను యధాప్రకారంగా వసూలు చేసుకుంటానే వుంటారు. అవిధంగా జమీందార్లు కోట్లకొలది రూపాయలను రైతులనుండి గుంజు కుంటారు. రైతాంగంపని ఈ వ్యవహారాలలోబడి మునగానాం, తేలానాంగా వుంటుంది. ఏ పది సంవత్సరాల పాటో విప్లవరైతు ఉద్యమమంతా, కోర్టు వ్యవహారాలలోకి దిగుతుంది.

ఈ విషయాన్ని గ్రహించి నందువల్లనే కొంతమంది కాంగ్రెసు నాయకులు “జమీందారీలను ప్రభుత్వమే తీసుకొని (జమీందారీ విధానాన్ని రద్దు చేసేవరకు) రైత్వారీ ప్రాంతాలకు, జమీందారీ ప్రాంతాలకు కూడా ఒకే విధమైన పన్ను విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాలి” అని కోరుతున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘం అవిధంగా తీర్మానించింది. ఈ విధానాన్ని అనుసరిస్తే, అనవసర కాల యాపన, గందరగోళం తొలగిపోతుంది. రైతులను పీడించడానికి జమీందార్ల కున్న అవకాశాలు కొన్ని తగ్గిపోతాయి. కాని ప్రకాశం పంతులుగారు మాత్రం ‘నసేమిరా’ వీల్లేదంటున్నారు.

పేదలపై పన్నుభారం తొలగదు

నేడు ప్రభుత్వమనుసరిస్తున్న పన్నువిధానాన్ని రద్దుచేయాలనీ, వృద్ధి క్రమానుగతంగా వ్యవసాయ ఆదాయాలపై పన్ను విధించాలనీ, బీదరైతులపై పన్నుభారం పూర్తిగా తొలగించాలనీ, అన్ని ప్రాంతాలకు ఈవిధానాన్నే పర్తింప జేయాలనీ రైతాంగం తీవ్రందోషన చేస్తున్నది. ఇది న్యాయమైన విధానం. అనేకమంది ప్రజాస్వామికవాదులు ఈ విధానాన్ని బలపరుస్తున్నారు. అనేక దేశాలలో ప్రజా ప్రభుత్వాలు ఈ సూత్రాన్ని అమలుజరిపాయి. “భూములమీద పన్ను విధించే పద్ధతులు రద్దుకావాలి” అని కాంగ్రెసు నాయకులైన వైద్యనాథ అయ్యర్ ప్రభృతులు వాదిస్తున్నారు. ఆదాయాలపై పన్ను విధించాలంటున్నారు. కాని ఈ బిల్లులో పాతపద్ధతులే స్థిరపరచబడ్డాయి. పేదరైతులపై పన్ను తొలగించే ప్రయత్నమేదీ ఈ బిల్లులోలేదు.

• ఈనాం రైతులను విడిచిపెట్టారు

ఈనాములకు, అగ్రహారాలకు, శ్రోత్రియాలకు ఈ బిల్లు వర్తించదు పొమ్మన్నారు. జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయాలనే తీర్మానంలో కూడా ఈనాములు విడిచిపెట్టబడ్డాయి. ఈ బిల్లువల్ల కలిగే సదుపాయాలు (సాముదాయక భూములు, అడవులు మున్నగువాటి విషయంలో) ఈనాం రైతులకు వర్తించకుండా చేశారు. 1938 సం॥నుండి నేటివరకు జమీలు, ఈనాములు రెండూ కూడా ఒకే విధంగా వ్యవహరింపబడుతున్నాయి. ఇప్పుడా విధానాన్ని మార్చి, రెంటినీ వేరుచేసింది మన మంత్రివర్గం. జమీందార్లకన్నా ఈనాందార్లు మంచి వారని వీరి ఉద్దేశం గాబోలు? జమీందార్లు ఈనాందార్లుకూడా ఒకే గోత్రకులన్న విషయం ఎవ్వరూ మరచిపోకూడదు. జమీందార్లు రైతులపాలిట పెద్ద పులులైతే, ఈనాందార్లు చిరుతపులులు. ఇదే తేడా. కాని మన మంత్రివర్గం ఈనాముల విషయం వదిలివేసి 2400 గ్రామాలలోగల ఈనాంరైతులకు అపచారం చేసింది. రేపు జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయబోయేటప్పుడుకూడా ఈనాముల విషయం విడిచిపెట్టడానికే ప్రయత్నిస్తోంది. ఈనాందారులయెడ ఇంత పక్షపాతం మన మంత్రివర్గానికెందుకు కలిగిందో?

ఆహారసమస్య పరిష్కారానికీ బిల్లు తోడ్పడదు

ఈనాడు మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని ఆహారపరిస్థితిని గమనిస్తే ఈరకమైన సంస్కారాభిలాష, అలసత్వము ఎంత ప్రమాదకరమో బోధపడుతుంది. రాష్ట్రములో ఈనాడు మహాభీకరమగు ఆహార సంక్షోభం ఏర్పడింది. రాష్ట్ర ప్రజలకు చాలినంత ఆహారాన్నికూడా మనం పండించుకోలేకపోతున్నాం. “అంగట్లో అన్నీ వున్నాయి - అల్లడినోట్లో శవివుంది” అన్నట్లుగా వుంది మన వ్యవహారం. మన రాష్ట్రంలో రాజనాలుపండే రతనాల భూములున్నాయి. కోట్లకొలది యకరాలను నీటితో నింపగల కృష్ణ, గౌతమి, తుంగభద్ర, పినాకిని జీవనదులున్నాయి. నాగావళి, వంశధార, మహేంద్రతనయ, తక్షశిరి, బాహుద, స్వర్ణముఖి మున్నగు ఉపనదులున్నాయి. అహర్నిశలూ కష్టించి అన్ని పంటలు పండించగల రైతులు, కూలీలు వున్నారు. ఇన్నివున్నా కడుపునిండా తిండికి

మనం నోచుకోలేదు. ఒక సంవత్సరం రాయలసీమలో, మరొక సంవత్సరం విశాఖలో, ఇంకొక ఏడు పల్నాడులో, మరో సంవత్సరం తెలంగాణాలో కరువురాక్షసి గజ్జెకడుతోంది. రానురాను ఈ కరువు రాష్ట్రమంతటా అలము కుంది. రోజు రోజూ రేషన్లు తగ్గుతున్నాయి. ఈ పరిస్థితులలాగే వుంటే మన ప్రజల గతేమవుతుంది ? అసలు ఈ కరువు కాటకాలకు కారణాలేమిటి ?

సామ్రాజ్యవాదులు, జమీందార్లు, దొంగవ్యాపారులు మున్నగు ప్రజావ్యతిరేకులే ఈ కరువు కాటకాలకు కారణం. లక్షలకొలది యకరాల బంజర్ల జమీందార్లక్రింద పాడుబడి వున్నాయి. సారవంతమైన భూములమీద జమీందార్లు పీఠం వేసుకు కూర్చున్నారు. ఏన్నో జలాధారాలు, అడవులు, పచ్చికబీళ్ళు వాళ్ళపెత్తనం క్రిందవున్నాయి. పచ్చగడ్డిమీది కుక్క ఆగడ్డిని తానుతినదు, గోవును తిననివ్వదు. అలాగే తమస్వాధీనంలోగల భూములను జమీందార్లు, సాగుచేయరు. ఇతరులను సాగుచేయనివ్వరు. ఒకవేళ సాగుకిచ్చినా, రైతుల నుండి పండిన పంటంతా దోచుకుంటారు. వ్యవసాయాభివృద్ధిని కాంక్షించరు. రైతుల కష్టాన్ని లక్ష్యం చేయరు జలాధారాల మరమ్మతుగొడవే పట్టించుకోరు. ఇకవీరికి కావలసింది ఏమిటంటే ? ధనం — వినోదం — విలాసం — మందులు.

రాష్ట్ర ప్రజలందరికీ సమృద్ధిగా దొరికేటంత ఆహారాన్ని పండించాలంటే బంజర్ల నన్నింటినీ పేదరైతులకు, వ్యవసాయకూలీలకుయిచ్చి సాగుచేయించాలి. జమీందార్ల స్వంతకమతం భూములను, వాటిని సాగుచేసేరైతు, కూలీలకివ్వాలి. జలాధారములపై జమీందార్ల పెత్తనం తొలగించాలి. పన్నుభారం నుండి పేదరైతులను విముక్తి జేయాలి. అప్పులబాధను తొలగించాలి. అన్ని విధాలా వ్యవసాయాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించాలి. అలాచేస్తేనే వ్యవసాయ దుస్థితి తొలగుతుంది. అధిక పంటలు పండుతాయి. కరువుకాటకాలు తొలగుతాయి. ఈసత్యాన్ని మనమంత్రులు గుర్తించలేదు. వ్యవసాయక దుస్థితిని, కరువు కాటకాలను తొలగించజాలని బిల్లును తెచ్చిపెట్టారు.

జమీందార్ల ప్రయోజనాలకు

ప్రజాప్రభుత్వపు హామీ లభించింది

ఈ బిల్లు జమీందార్ల దోపిడీని, అన్యాయాలను అరికట్టజాలదు. జమీందారి విధానాన్ని రద్దుచేయడానికి అసలే తోడ్పడదు. పైపెచ్చు జమీందార్ల ప్రయోజనాలకు, ప్రజాప్రభుత్వపు హామీమాత్రం ఈ బిల్లుద్వారా లభిస్తోంది. బంజరుభూములమీద పెత్తనం జమీందార్లది. స్వంతకమతం భూములు వారికే వుంటాయి. జలాధారాలపై జమీందార్లదే దొరతనం. పండినపంట పంట కళాశాలలో వున్నా, పాఠశాలలోవున్నా. శిస్తులక్రింద జప్తు చేయవచ్చు. తిండి గింజలనుకూడా పట్టుకుపోవచ్చు. శిస్తువసూళ్ళు జమీందార్లు చేసుకోలేకపోతే తహశీల్దార్లు చేసిపెడతారు. జమీందార్ల స్వంతభూములలో కొలుదార్లుగాఉన్న రైతులకు జిరాయితీహక్కు విరాకరించబడింది. ఈనారైతులకు అసలు యీ బిల్లే వర్తించదు. స్వంతకమతం పేరుతో సృష్టించబడిన దొంగరికార్డులన్నీ చెల్లుతాయి. జిరాయితీహక్కుకోసం జమీన్ రైతులు జరుపుతున్న పోరాటాలన్నీ వీటిమూలంగా ఎగిరిపోతాయి. ఆ పోరాటాలలో జమీందారుదే పైచేయి అవుతుంది. ఇక జమీందార్ల! పెత్తనానికి, దోపిడీకి హద్దూ - అపూ ఎక్కడ వుంటుంది?

“పండించేవానిదే పొలం” అనే పవిత్ర భారత సాంప్రదాయాన్ని సామ్రాజ్యవాదులు భగ్నంచేశారు. జమీందారీ, ధనిక భూస్వామికవిధానాలను సృష్టించారు. ఈ విధానాలను రద్దుచేయడం కాంగ్రెసు రర్కం. “పండించేవానిదే పొలం” అని గాంధీజీ ప్రకటించారు. అట్టి ప్రజాస్వామిక సాంప్రదాయాన్ని ప్రవేశపెట్టడం ప్రజాప్రభుత్వ కర్తవ్యం. కాని మన మంత్రి వర్గం అందుకు భిన్నంగా వెళ్ళుతోంది. ఇంతకాలంనుండి ఏ జమీందారీ విధానాన్ని — అన్యాయమనీ, అక్రమమనీ సామ్రాజ్యవాదుల సృష్టియనీ, జాతీయ కాంగ్రెస్ ఎలుగెత్తి చాటిందో — ఆ జమీందారీ విధానాన్నే వ్యాయసమ్మత మైనదిగా అంగీకరించడం జరుగుతోంది. 1802 నంపు పర్మనెంటు పెటి ల్యేంటుద్వారా సామ్రాజ్యవాదులచే సృష్టించబడ్డ జమీందారీవిధానాన్ని, 1946

సంఘ ఎప్పేట్లు ల్యాండు రెవిన్యూబిల్లు ద్వారా ప్రజాప్రభుత్వం బలపడుస్తోంది. అంతిమఘడియలు సమీపించిన జమిందారీ విధానానికి ఆయువు పోస్తోంది. —

రైతులకు ఇచ్చినవి వాగ్దానాలుమాత్రమే

ఈ బిల్లును తేవడంవల్ల ప్రజానీకంలో, ముఖ్యంగా జమీన్ రైతులలో అసంతృప్తి ఎక్కువవుతుందని మన మంత్రివర్గానికి తెలుసు. అందుచేతనే “తగిన నష్టపరిహారమిచ్చి జమిందారీలను రద్దుచేయడానికై ఒకబిల్లును తయారు చేయవలసినదిగా మంత్రివర్గాన్ని కోరుతున్నాం” అనే తీర్మానాన్ని కౌన్సిల్లో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెడుతూ రెవిన్యూ మంత్రి కరంత్ గారు “మూడు నెలలలో బిల్లును తయారుచేస్తాం. ఎక్కువకాలం జాగుచేయడం జరుగదు. నామాటను విశ్వసించండి” అంటూ ఉపన్యసించారు. మూడు నెలల కాలంలో జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయబోతున్నప్పుడు, ఎప్పేట్లు ల్యాండు రెవిన్యూ బిల్లును చట్టంచేయవలసిన అగత్యమేమిటి? జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేస్తూ బిల్లును తేవడానికి మూడునెలల కాలంకాంటే ఎక్కువ పట్టదని శ్రీ కరంతుగారన్నారు గదా! మరిఅలాంటి బిల్లును ఈ తొమ్మిది మాసముల నుండి ఎందుకు తయారుచేయలేదు? ఈ ప్రశ్నలకు ఒకటే సమాధానం కనిపిస్తోంది. జమిందారీ వర్గాలవత్తిడికి మంత్రివర్గం లొంగి పోయింది. అలా లొంగడంవల్లనే, ఒకప్రక్క జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయడానికి తీర్మానాన్ని, మరొకప్రక్క జమిందారీ ప్రయోజనాలను కాపాడుతూ బిల్లునూ తెస్తున్నారు. తగిన నష్టపరిహారం యివ్వబోతున్నదందువల్లనే, ఈనాములను విడిచిపెట్టిందీ అందుచేతనే. రైతులకు వాగ్దానాలు - జమిందార్లకు హామీలు యివ్వడానికి కారణము అలా లొంగిపోవడమే.

జమీందార్ల కోర్కెలు నెరవేరుతున్నాయి

రైతులలో అసంతృప్తి తీవ్రంగా వుందని జమిందార్లకు తెలుసు. విప్లవ రైతువుద్యమం ఉరకలు వేస్తోందనికూడా తెలుసు. జమిందారీ విధానానికి అంతిమ ఘడియలు సమీపించాయని వారి కంఠకుముందే తెలుసు. అందుచేతనే

“ఇక పది సంవత్సరాలు ఆగితే పరిస్థితులు ఎలా పరిణమిస్తాయో తెలియదు. కాబట్టి ఈలోపుగానే తగిన నష్టపరిహారమిచ్చి మా జమీలను తీసుకోండి” అని కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాన్ని జమిందారులు కోరారట. ఈ విషయాలను రెవిన్యూ మంత్రి కరంతుగారు కౌన్సిల్లో బయటబెట్టారు.

అలా ఒకవైపున మంత్రివర్గాన్ని కోరుతూ - వేరొకవైపున “ప్రభుత్వం మా హక్కులన్నింటినీ హరిస్తోంది మొర్రో!” అని కాకిగోల పెడుతున్నారు. ఎస్టేట్సుల్యాండు రెవెన్యూబిల్లు రావడం వారికిష్టమే. తరువాత నష్టపరిహారమిచ్చి జమీలను రద్దుచేయడం వారికి మరీ యిష్టం. మరి ఎందుకీవిధంగా కాకిగోలపెడుతున్నారు? ఎస్టేట్సుల్యాండు రెవిన్యూ బిల్లును సాధ్యమైనంతవరకు, వారి కనుకూలంగా తయారుచేయించు కోవడంకోసం వారలా ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఎస్టేట్సుల్యాండు రెవిన్యూ బిల్లు వెంటనే చట్టమవుతుంది. ఈచట్టం వెనుక ప్రజా ప్రభుత్వబలం వుంటుంది. ఈచట్టానికి ప్రజా ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహిస్తోంది గనుక, విప్లవ రైతుఉద్యమ ప్రవాహానికి ఈచట్టం చెలియలికట్టగా ఉపయోగపడుతుంది. ఏవి 1802 నాటి శిస్తులు? అవి ఏయే భూములకు వర్తిస్తాయి? అనే గందరగోళమంతా తేలేసరికి కనీసం అయిదారు సంవత్సరాలైనా పడుతుంది. అంతవరకూ జమిందారీల రద్దుతీర్మానం కాగితాలపైన వుంటుంది. ఆలోగా వేలాది యకరాల బంజర్ల నమ్మకొవి లక్షలాది రూపాయలను సంపాదించుకోవచ్చు. అంతా గుల్లజేసిన తరువాత ఎస్టేట్లను ఖరీదుకు అమ్ముకోవచ్చు. ఆదనమంతా పరిశ్రమలమీదపెట్టి కోటీశ్వరులుగా పెత్తనం వెలిగించవచ్చు” అదీ జమిందార్ల వ్యూహం. జమీందార్ల వ్యూహం జయప్రదంగావడానికి మన మంత్రులు నేడనుసరిస్తున్న పంథా చక్కగా తోడ్పడుతోంది. భారత ప్రజలకు వ్యాతంత్ర్యమిస్తామంటూ సామ్రాజ్యవాదులు చేస్తున్న వాగ్దానాలవలెనే జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేస్తామంటూ మన మంత్రులు చేస్తున్న వాగ్దానాలుకూడా యారయ్యాయి.

మంత్రులు చూపేసాకులు

తాము నేడనుసరిస్తున్న పంధాను సమర్థించుకోవడానికి మంత్రులు ఎన్నో కుంటిసాకులు చూపెడుతున్నారు. జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయడానికి ఇండియామంత్రి అనుమతి కావాలట. ప్రతిఫలం యివ్వకుండా రద్దుచేయడానికి 1935 రాజ్యాంగచట్టం అనుమతించదట. అందుచేత ముందు ఎస్టేట్సుల్యాండు రెవిన్యూబిల్లును తెస్తే, జమీందార్ల ఆదాయం తగ్గుతుందట. అప్పుడు జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేస్తే తక్కువమొత్తం ప్రతిఫలంగా ఇయ్యవచ్చునట. మన మంత్రులు చూపెట్టే సాకులలో ముఖ్యమైనవి యివి. ఇవిఎంత పేలవంగా వున్నాయో వేరే చెప్పనక్కరలేదు.

ఈవిషయంలో మన మంత్రులకొక ప్రశ్నవేస్తే సరిపోతుంది. మనం స్వతంత్ర ద్వారత రాజ్యాంగాన్ని నిర్మించుకోవడానికి ఇండియామంత్రి అనుమతిని కోరుతామా? కోరినప్పటికీ ఇండియా మంత్రి అనుమతిస్తాడా? ఇది ఎన్నటికీ జరుగదు. ప్రజాబలంతో స్వతంత్రాన్ని సాధించుకుంటాం. ఏమీచేయలేక ఇండియా మంత్రి నోరు మూసుకుంటాడు. అలాగే జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేస్తాం. ఇండియా మంత్రి అడ్డుపెట్టలేడు. ఒకవేళ అడ్డుపెట్టాలను కున్నప్పటికీ, ప్రజలు సాగనివ్వరు. మన మంత్రులు ముందడుగువేసి జమీందారీ విధానాన్ని ఎట్టి ప్రతిఫలం యివ్వకుండా రద్దుచేస్తే—ఇండియా మంత్రి, ఆయనతో తులన జమీందార్లు పెట్టే అడ్డంకులను బదలబదలు చేయడానికి ప్రజలున్నారు.

1935 సంవత్సరపు ఫెడరల్ రాజ్యాంగ చట్టాన్ని సమూలంగా నాశనం చేసి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించడానికి ఉరకలువేస్తున్న ప్రజానీకానికి, ఆచట్టంలోని క్లాజులూ గీజులూ ఒకలెక్కా? 1935 రాజ్యాంగ చట్టాన్ని మొదటినుండి తిరస్కరించిన కాంగ్రెసు నాయకులు, ఈనాడు ఆచట్టాన్ని పరమ ప్రామాణ్యంగా చూపించడం దేనికి?

ఈనాటి పరిస్థితులలో 1935 రాజ్యాంగచట్టం ప్రకారం పనిచేయవలసి వచ్చిందనే వాదనను కాస్సేపు వాదసౌకర్యం కొరకు అంగీకరిద్దాం. ఆచట్ట ప్రకారమైనా జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయకుండా అడ్డుపెట్టే అధికారం

ఇండియా మంత్రికిలేదే ? ప్రతిఫలం కోరే అధికారం మాత్రమేగా వున్నది ? ఆ ప్రతిఫలం కోట్లసంఖ్యలో యివ్వాలో, కానీ, దమ్మిడి మాత్రం యివ్వాలో నిర్ణయించే అధికారం మనదేగదా ? 1936 లో బొబ్బిలి రాజా మంత్రివర్గం ఈనాందారీ చట్టాన్ని తెచ్చినప్పుడు ఒక్క సంవత్సరపు శిస్తునేకదా ప్రతిఫలం క్రింద యిచ్చింది ? మనమీనాడు ఒక్కొక్క జమీందారుకు ఒక్కొక్క పాతిక యకరాల చొప్పున, ప్రతి ఫలంక్రింద వదలివేస్తే సరిపోతుందిగదా ? మన మంత్రులీవిషయాల నన్నింటినీ మధ్యపెట్టడం దేనికి ? అర్థంలేని కుంటిసాకులను చూపిస్తూ, రైతులకు వాగ్దానాలూ—జమీందార్లకు హామీలూ యివ్వడం దేనికి ?

జమీందార్లకు మూడుసార్లు ప్రతిఫలం ముడుతుంది

మన మంత్రులు నే దనుసరిస్తున్న పంథా మారకపోతే జమీందార్ల కొక సారికాదు — ప్రతిఫలం ముమ్మారు ముడుతుంది. 1802 నాటినుండి ఈనాటి వరకూ లక్షలకొలది యకరాల అడవులు, బంజర్లు కాజేశారు. 400 కోట్ల పైచిలుకు ధనాన్ని రైతులనుండి గుంజారు. ఎన్నో అక్రమాలు చేశారు. అందుచేతనే “జమీందార్లకు ప్రతిఫలం యివ్వవలసిన అవుసరంలేదు. వీరు చేసిన అన్యాయాలకు శిక్షించవలసిన అవుసరంమాత్రముంది” అని 1939 లో ప్రధానమంత్రి రాజగోపాలాచారిగారు అసెంబ్లీలో ప్రకటించారు. “అసలు జమీందార్లకు ప్రతిఫలం యివ్వకూడదనే చెప్పవచ్చు. పన్నుల వసూలుపనికి పెట్టబడిన ఈ పెద్దరుసుష్యులు చేసిన దౌర్జన్యాలను విచారణ చేయడానికి పూనుకుంటే, ఈ జమీందార్లలో ఒక్కడూ దాటిపోలేడు” అని మొన్నటి అసెంబ్లీ సమావేశంలో రెవిన్యూమంత్రి కరంత్ గారు ప్రకటించారు. అయినప్పటికి జమీందార్లు శిక్షింపబడుటలేదు, విహళాకరించబడుతున్నారు.

1937 లో కాంగ్రెస్ అధికారంస్వీకరించిననాడే ఈ జమీందారీవిధానాన్ని అంతంచేసివుండవలసింది. కాని అలా జరుగలేదు. దీపముండగానే ఇల్లు చక్కబెట్టుకోవాలనే ఆశతో జమీందార్లు లక్షలకొలది యకరాలను అమ్ముకొని కోట్ల కొలది ధనాన్ని ఆర్జించారు. ఈ పది సంవత్సరాలకాలంనుండి ఇష్టంవచ్చినట్లల్లా శిస్తులు వసూలుచేశారు. ఆ విధంగా ఒకసారి ప్రతిఫలం గుంజుకోగలిగారు.

ఈనాడైనా జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయకుండా మన మంత్రివర్గం ముందు ఎస్టేట్స్ ల్యాండు రెవిన్యూ బిల్లును తెస్తోంది. దీని నాదారంగా జేసుకొని జమిందార్లు బంజర్లను, పట్టా ముచ్చిలికాయలేని రైతుల భూములను, అమ్ముకొని కోట్లకొలది ధనాన్ని ఆర్జిస్తారు. అపైన ఇంకా ఏ పదేళ్ళపాటో శిస్తులు వసూలుచేసుకుంటారు. ఈ బిల్లువల్ల జమిందార్ల ఆదాయంగానీ, అధికారంగానీ, తగ్గిపోదనే విషయం స్పష్టంగానే కనిపిస్తోంది. అందుచేత మరొకసారి, అనగా రెండవసారి ప్రతిఫలం జమిందార్లు గుంజుకుంటారు.

ఇక మూడవసారి ప్రతిఫలం జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేపేటప్పుడు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఎలాగూ యివ్వదలచుకొంది. ఇక ఆప్రతిఫలం - బీహారు కాంగ్రెసు మంత్రివర్గం అనుసరిస్తున్న విధానాన్నిబట్టి చూస్తే - జమిందార్ల ఆదాయంపై ఏపది రెట్లో వుంటుంది. సంగంవలస 'బి' ఎస్టేట్స్ జమిందారు చిక్కవరం, రొయ్యూరు వగైరా గ్రామాలను కొన్నది - అగ్రామాల ఆదాయంపై 9 రెట్లకు మాత్రం. దీనినిబట్టి చూస్తే ప్రతిఫలం యివ్వడంలో గల అంతర్భాగం మేమిటో బోధపడుతుంది. జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయడంగాదు మన మత్రుల ఉద్దేశ్యం. అన్యాయార్జితమైన జమిందారీ ఎస్టేట్లను - కష్టార్జితమైన ప్రజల ధనంతో కొనివేయడం.

జమీందార్లు పెట్టుబడిదార్లుగా మారుతారు

చివరకు జమిందారీ విధానాన్ని రద్దుచేసే నాటికి ఏర్పడే పరిస్థితులేమిటి అటు ధనికభూస్వాములుగానూ, అటు పెట్టుబడి దారులుగానూ జమిందార్లు ప్రజల నెత్తిపైకి ఎక్కి కూర్చుంటారు. స్వంతకమతం భూములుగా చూపుతుంటే లాదియకరముల సారవంతమైన భూములు విలుపుకొని ధనిక భూస్వాములు చలాయిస్తారు. ఈనాడు ప్రోగుచేసుకుంటున్న ధనాన్ని, ఇకమీదట పొందోయే ప్రతిఫలాన్ని, ఉపయోగించి పెట్టుబడిదార్లుగా ప్రజలను దోచుకుంటా

ఇప్పటికే జమీందార్లు అనేక విధాల పెట్టుబడులు పెడుతున్నారు. గల జమీందారు 50 లక్షలుపెట్టి పెద్ద ఫ్యాక్టరీని కడుతున్నాడు. చల్ల జమీందారుకు కె. సి. వి. లిమిటెడ్, ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ ము

నేక కంపెనీలలో వాటాలున్నాయి. బొబ్బిలి జమీందారు పంచదార మిల్లులు దాన్యం మిల్లులు, మున్నగునవి విరిమించి ఎస్టేటు రైతులను పారిశ్రామికంగా కూడ దోచివేస్తున్నాడు. ఇదే విధంగా జమీందార్లంతా తయారవుతున్నారు. ఇకమీదట బట్టలమిల్లులు, వేరుశనగ, దాన్యం, పంచదారమిల్లులు, వనస్పతిప్యాక్షరీలు మున్నగునవి విరిమించి ఇటు రైతాంగాన్నీ, అటు ప్రజాసామాన్యాన్నీకూడా దోపిడీ చేయగలుతారు.

ఇక జమీందార్లకు ప్రతిఫలం యివ్వాలంటే మన రాష్ట్రంలో ఏ యిరువది కోట్ల రూపాయలో? ఇవ్వవలసివస్తుంది. ఈ మొత్తానికి ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించవలసి వస్తుంది. అందుచేత ప్రాజెక్టులు, రహదార్లు, విద్య మున్నగు ప్రజోపయోగకార్యాలు దెబ్బతింటాయి. ప్రజలు ఇంకా ఎక్కువ పన్నులను భరించుకోవలసి వస్తుంది. అత్తవారింటి అల్లుళ్ళలాగా, జమీందార్లు మాత్రం హాయిగా అనుభవిస్తువుంటారు.

జమీన్ రైతులు కూలీలుగా తయారవుతారు

జమీన్ రైతుల కష్టాలు మాత్రం ఇప్పటిలాగే వుంటాయి. ఈనాటి జమీందారు ఇకమీదట ధవికభూస్వామి. ఆపైన పెట్టుబడిదారు. గ్రామంలోని సారవంతమైన భూములు ఆయనకే వుంటాయి. రైతుల పంటసరకులకు ధరలు నిర్ణయించేది ఆయనే. ప్రజల జీవితావసర వస్తువుల ధరలు నిర్ణయమూ ఆయనదే. ఇటు వ్యవసాయ కూలీలూ, అటు కార్మికులూ ఆయనక్రింద జీవించాలి. అందుచేత ఆయన అధికారం తగ్గదు సరిగదా పెరుగుతుంది. దోపిడీ హెచ్చుతుంది. ఇక కౌలుభూములతోపాటు, పట్టాలు లేవిభూములనుకూడా రైతులు పోగొట్టుకోవలసివస్తుంది. వెట్టిచాకిరీ, అక్రమ పన్నులు, రైతులకు తప్పవు. ఇప్పటికే ఆర్థికంగా కృశించిపోయిన జమీన్రైతు ఇంకా పదికాలాలపాటు ఈ జమీందారీ విధానాన్ని మోయవలసివస్తుంది. ఆపైన ప్రతిఫలం చెల్లించవలసివస్తుంది. అందుచేత వున్న కుంటా, పెంటూ కూడా బీదరైతులు పోగొట్టుకోవలసివస్తుంది.

ప్రభుత్వ పంచా మారకపోతే వ్యవసాయక దుస్థితి తొలగదు. ఆహార సమస్య పరిష్కరింపబడదు. కరువు కాటకాలు ఎక్కువవుతాయి, లక్షలకొలది పేద ప్రజలను మృత్యుదేవత మ్రింగివేస్తుంది.

వెంటనే జమీందారీ విధానం రద్దుకావాలి

ఇలాంటి విషాదకర పరిస్థితులు ఏర్పడకుండా వుండాలంటే, ప్రజానీకం ముఖ్యంగా రైతాంగం ఈక్రింది కోర్కెలకై ఆందోళన చేయాలి. శాసన సభ సభ్యులందరూ తమ బాధ్యతలను గుర్తించి పనిచేయాలి. ఈనాటి పంధానుండి మన మంత్రివర్గాన్ని మరల్చాలి. ఎస్టేట్సుల్యాండు రెవిన్యూ బిల్లును మార్చి, ఈక్రింది సూచనలపై చట్టం చేయబడేందుకై అసెంబ్లీలో కృషిజేయాలి.

— సాముదాయక భూములన్నింటినీ (అడవులతోసహా) ప్రజల పరం చేయాలి. వాటిపైన ప్రభుత్వానికి అజమాయిషీ మాత్రముండాలి. అన్యాయకాండ చేయబడ్డ వాటినిన్నిటినీ తిరిగి పునరుద్ధరించి ప్రజల పరం చేయాలి.

— బంజరు భూములపై జమీందార్ల పెత్తనాన్ని తొలగించాలి. బంధువులపేర జమీందార్లు సృష్టించిన వినామీ పట్టాలను ఎట్టిమినహా యింపులు లేకుండా రద్దుజేయాలి. ఆభూముల నన్నింటినీ వ్యవసాయ కూలీలకు పేద రైతులకు యిచ్చి సాగుచేయించాలి.

— జమీందార్ల స్వంత కమతాలను సాగుచేస్తున్న రైతులకు, వ్యవసాయ కూలీలకు ఆయా భూములను సాగికివ్వాలి. వాటిపైన జమీందారులెలాంటి అధికారమూ వుండరాదు. స్వంతకమతం భూములనుండి ఒక్కొక్క జమీందారుకు 60 ఎకరాలకు మించకుండా వదిలిపెట్టాలి. ఆభూమి జమీందారుకుముట్టే ప్రతి ఫలమవుతుంది. సౌఖ్యప్రదంగా జీవించడానికి జమీందారుకు సరిపోతుంది.

— పట్టాలు, ముచ్చలికాలు లేకపోయినా ఈనాడు రైతుల స్వాధీనంలో గల భూములపైన ఆయారైతులకు శాశ్వత జిరానతీ హక్కులు కలుగజేయాలి.

— జమీందారీ జలాభారాలనన్నింటినీ ప్రభుత్వ ఏ. డబ్ల్యు. డి. వారి అధికారంక్రిందికి తేవాలి. పాతవాటిని మరమ్మతు చేయించడం, క్రొత్తవి

దం చురుకుగా జరగాలి. పాత జలాధారములను మరమ్మతు చేసి
డు, ఆయకట్టుభూములపై శిస్తులు పెంచరాదు.

— శిస్తుబకాయితనన్నింటినీ ఎట్టి మినహాయింపులూ లేకుండా వెంటనే
రద్దుచేయాలి.

— ఇప్పుడున్న భూమిశిస్తు విధానాన్ని రద్దుచేయాలి. దానిస్థానే —
కుటుంబపోషణకు సరిపడు ఆదాయమాత్రం వచ్చేవారివి మినహాయించి,
అంతకు పైబడ్డ ఆదాయం వచ్చేవారిపై — వృద్ధిక్రమానుగతమైన వ్యవసాయక
— ఆదాయపుపన్నును విధించాలి ఎవరికైనా వికరాదాయం గీ వేలకు మించినచో,
— ఆ గీ వేలకు పైబడిన ఆదాయాన్నంతటినీ ప్రభుత్వం తీసుకోవడానికి అనుగు
యంగా పన్నువిధింపు సూత్రాలుండాలి.

— రైతులు చెల్లించవలసిన శిస్తుబకాయాలకై, అహారపదార్థాలనుగానీ,
— శుసంపదనుగానీ, వ్యవసాయపనిముట్లనుగానీ, గృహోపకరణాలనుగానీ, స్త్రీల
— బిరణాలనుగానీ ఎట్టి పరిస్థితులలోను జప్తు చేయరాదు.

— ఈనాం, అగ్రహారం, శ్రోత్రియం మున్నగువాటినికూడా ఈ చట్టం
ందికి తీసుకురావాలి.

— ఎట్టి నష్టపరిహారం యివ్వకుండా వెంటనే జమిందారీ విధానాన్ని
క్షణం రద్దుగావించాలి.

ఈ హక్కులకై పోరాడవలసిన బాధ్యత దేశభక్తు లందరిపై నా వుంది.
వ్యవసాయక దుస్థితిని తొలగించడానికి, అహారసమస్యను పరిష్కరించడానికి
శుద్ధే కార్యక్రమ మిదే. రైతాంగం పోరాడుతున్నది దీనికొరకే. ప్రజానీకం
— శిస్తున్నదీ ఇదే. ఇంకొక మార్గం లేదు.

దేశభక్తులారా!

- ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు నాయకులు ప్రజల కష్టాలు తీర్చటాని పోరాడుతామని వాగ్దానాలు చేశారు.
- కాంగ్రెస్కు ఎన్నికలలో విజయం చేకూరింది, మంత్రులయ్యారు.
- తమ కష్టాలన్నీ తీరుతాయని ప్రజలు ఆశించారు. ఐక్యంగా వా కష్టాలు ప్రజామంత్రులకు చెప్పకోసాగారు.
- ఈ ఐక్యతను చూచి ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదులు భయపడి, దీని అణచుటకు కాంగ్రెస్ మంత్రుల సాయం కోరారు.
- కాంగ్రెస్ మంత్రులు సామ్రాజ్యవాదుల ఈ కుట్రను ఎదుర్కోటానికి బదులు దానికి 'పై' అని సోదరదేశభక్తులపై కత్తికట్టారు.
- ఆర్థికనెన్నుద్వారా వచ్చిన నూతన అధికారాలతో పోలీసులు కమ్యూనిస్టు, రైతు, కార్మిక ఉద్యమాలపై దాడిప్రారంభించారు.
- ఈ దాడిలో జరిగిన సోదాలు, అరెస్టులు, కాల్పులను ప్రధాని ప్రకాశంగారు బలపరుస్తూ కమ్యూనిస్టులపై తేనిపోని నిందల మోపారు.

ప్రకాశంగారి వాదనలోని పస తెలుసుకోవాలంటే —

పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారిచే వ్రాయబడిన

“ప్రధాని ప్రకాశంగారికి

ఆంధ్ర కమ్యూనిస్టుల జవాబు”

చ ద వ ం డి :

వెల రు 0—4—

ప్రజాశక్తి ప్రచురణాలయం, బెజవాడ.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA126B103
పుస్తకం పేరు	పాస్టిక్యుల్యారు రెవివ్మ్యా బిల్లు దావిఫలితాలు
తారీఖు	30/10/24
ముందు అట్ట	No
వెనుక అట్ట	No
మొత్తం పేజీలు	37
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినవరి	P. Jagannatha
పేజీలు విడదీసినవరి	P. Jagannatha
స్కాన్ చేసినవరి	THASIN
పరీక్ష చేసినవరి	THASIN
పేజీలు పరిచూసినవరి	
లైండింగు చేసినవరి	
ప్యాకింగు చేసినవరి	No
పరిస్థితి	Good